

FITXA IDENTIFICATIVA**Dades de l'Assignatura**

Codi	33573
Nom	Salut laboral
Cicle	Grau
Crèdits ECTS	6.0
Curs acadèmic	2022 - 2023

Titulació/titulacions

Titulació	Centre	Curs	Període
1309 - Grau de Relacions Laborals i Recursos Humans	Facultat de Ciències Socials	3	Primer quadrimestre

Matèries

Titulació	Matèria	Caràcter
1309 - Grau de Relacions Laborals i Recursos Humans	16 - Prevención de riesgos laborales	Obligatòria

Coordinació

Nom	Departament
CORTES VIZCAINO, CONCEPCION	265 - Medicina Prev. i Salut Púb., C. Aliment., Toxic. i Med.Legal

RESUM

L'assignatura Salut Laboral es configura com a matèria amb caràcter obligatori dins del Grau en Relacions Laborals i Recursos Humans, impartint-se en el primer quadrimestre del 3er curs acadèmic.

L'objectiu d'esta assignatura és presentar al futur graduat coneixements bàsics relacionats amb la prevenció de riscos laborals i la seguretat i salut en el treball. En el context d'un marc institucional, organitzatiu i normatiu àmpliament desenrotllat al nostre país (tractat en l'assignatura "Marc Normatiu i Gestió de la Prevenció de Riscos Laborals", codi 33574, impartida en el segon quadrimestre del 3er curs acadèmic del Grau), totes les empreses i centres de treball estan obligats a identificar i, si és el cas, eliminar i controlar les circumstàncies relacionades amb el treball que puguin perjudicar la salut dels treballadors, incloent aspectes relacionats amb l'organització del treball, les condicions ambientals i les capacitats individuals. La Salut Laboral constituïx l'àrea específica de coneixement i acció relacionada amb estos temes.

En Salut Laboral s'utilitzen estratègies procedents de diferents disciplines. En primer lloc, els objectius i funcions de la Salut Laboral coincideixen plenament amb els de la Salut Pública (“esforç organitzat de la societat per a protegir i millorar la salut de la població”) aplicats a un entorn particular (els centres de treball) i a un particular col·lectiu de la població (els treballadors). Des de la Salut Laboral es presta atenció als principals problemes de salut relacionats amb el treball, incloent lesions (accidents), malalties i incapacitats laborals, problemes de salut que incidixen de manera important sobre els indicadors de salut i benestar en el conjunt de la població. Igualment, en l'activitat pròpia de la Salut Laboral convergixen tècniques distintes per a l'avaluació i control de les condicions de treball que poden afectar negativament la salut dels treballadors, com ara la seguretat en el treball (que atén les condicions estructurals dels llocs de treball), la higiene industrial (centrada en els contaminants físics, químics i biològics presents en l'ambient de treball), l'ergonomia (en relació amb les circumstàncies de càrrega física en el treball), la psicociologia (relacionada amb els factors psicosocials secundaris a les condicions de treball i l'organització de les tasques i del treball) i les especialitats sanitàries en Salut Laboral (Medicina i Infermeria del Treball, que interactuen amb tota la resta de disciplines aportant la informació sobre els aspectes sanitaris implicats).

L'assignatura “Salut Laboral” proporciona al futur Graduat en Relacions Laborals i Recursos Humans els coneixements i habilitats necessaris per a exercir funcions d'assessorament i gestió en matèria de prevenció de riscos laborals en les empreses, aportant també les bases necessàries que li permetran aprofundir en estos aspectes, si és el cas, en la formació especialitzada de postgrau (Màster de Prevenció de Riscos Laborals).

CONEIXEMENTS PREVIS

Relació amb altres assignatures de la mateixa titulació

No heu especificat les restriccions de matrícula amb altres assignatures del pla d'estudis.

Altres tipus de requisits

COMPETÈNCIES

1309 - Grau de Relacions Laborals i Recursos Humans

- Que els estudiants hagen demostrat posseir i comprendre coneixements en una àrea d'estudi que parteix de la base de l'educació secundària general, i se sol trobar a un nivell que, si bé descansa en llibres de text avançats, inclou també alguns aspectes que impliquen coneixements procedents de l'avantguarda del seu camp d'estudi.
- Que els estudiants sàpien aplicar els seus coneixements al seu treball o vocació d'una forma professional i posseïsquen les competències que solen demostrar-se per mitjà de l'elaboració i defensa d'arguments i la resolució de problemes dins de la seua àrea d'estudi.

- Que els estudiants tinguen la capacitat d'arreglar i interpretar dades rellevants (normalment dins de la seua àrea d'estudi) per emetre judicis que incloguen una reflexió sobre temes rellevants d'índole social, científica o ètica.
- Que els estudiants puguen transmetre informació, idees, problemes i solucions a un públic tant especialitzat com no especialitzat.
- Que els estudiants hagen desenvolupat aquelles habilitats d'aprenentatge necessàries per a emprendre estudis posteriors amb un alt grau d'autonomia.
- Capacidad para aprender de forma autónoma y desarrollar la iniciativa y el espíritu emprendedor.
- Capacidad para organizar y planificar.
- Capacidad para gestionar la información, redactar y formalizar informes y escritos.
- Capacidad para analizar, sintetizar y razonar críticamente.
- Capacidad para resolver problemas, aplicar el conocimiento a la práctica y desarrollar la motivación por la calidad.
- Capacidad para comunicar de forma oral y escrita.
- Capacidad para utilizar las nuevas tecnologías de la información y la comunicación.
- Capacidad para trabajar en equipo.
- Capacidad para respetar y promocionar los derechos fundamentales, la igualdad entre hombres y mujeres, la igualdad de oportunidades y la no discriminación, los valores democráticos y la sostenibilidad.
- Capacidad para conocer y aplicar los principios del código deontológico profesional.
- Conocer los fundamentos de salud laboral y las bases de la prevención de riesgos laborales.
- Capacidad para interrelacionar los conocimientos de las distintas disciplinas académicas que analizan el ámbito laboral.
- Analizar y evaluar los factores que determinan las desigualdades en el mundo del trabajo.
- Analizar y evaluar las decisiones emanadas de los agentes que participan en las relaciones laborales.
- Capacidad para seleccionar y gestionar información y documentación sociolaboral.
- Capacidad para asesorar y gestionar en materia de prevención de riesgos laborales.
- Capacidad para planificar y diseñar sistemas de prevención de riesgos laborales.
- Capacidad para aplicar las distintas técnicas de evaluación y auditoria sociolaboral.

RESULTATS DE L'APRENTATGE

Coneixement de l'evolució històrica i conceptual de la relació entre treball i salut

Capacitat per a identificar els principis i estratègies en Salut Pública i aplicar-los als objectius i accions propis de la Salut Laboral

Adquisició d'habilitats específiques per a promoure la millora de les condicions de treball

Capacitat per a proposar les estratègies adequades per a la identificació, avaluació i control dels principals riscos estructurals relacionats amb les lesions per accident de treball

Capacitat per a proposar les estratègies adequades per a la identificació, avaluació i control dels principals contaminants físics, químics i biològics presents en l'ambient de treball

Capacitat per a proposar les estratègies adequades per a la identificació, avaluació i control dels principals factors de càrrega física en el treball

Capacitat per a proposar les estratègies adequades per a la identificació, avaluació i control dels principals factors de risc psicosocial d'origen laboral

Coneixement dels objectius i accions propis de la vigilància de la salut i capacitat per a interpretar els informes i recomanacions derivats d'esta activitat

DESCRIPCIÓ DE CONTINGUTS

1. Introducció a la Salut Laboral

1. Concepte de salut. Classificació dels determinants de la salut. Salut Pública.
2. Salut i condicions de treball.
3. Evolució històrica de la Salut Laboral.
4. Perspectiva actual de la Salut Laboral. Principis ètics.
5. Marc normatiu bàsic.
6. Disciplines bàsiques en Salut Laboral.

2. Disciplines bàsiques en Prevenció de Risc Laborals

1. Seguretat en el Treball
 - 1.1. Fonaments de la seguretat en el treball.
 - 1.2. L'accident de treball: concepte i causalitat dels accidents de treball.
 - 1.3. El risc d'accident. Valoració del risc d'accident.
 - 1.4. Clasificació de les tècniques de seguretat.
 - 1.5. Normativa.
2. Higiene Industrial
 - 2.1. Concepte i objectius. Classificació de contaminants.
 - 2.2. Branques de la Higiene Industrial
 - 2.3. Metodologia d'actuació. L'Enquesta Higienica.
3. Medicina del treball
 - 3.1. Concepte i objectius.
 - 3.2. Les malalties d'origen laboral.
 - 3.3. Història natural de la malaltia. Nivells de prevenció.
 - 3.4. Normativa.
4. 2.- Vigilància de la salut:
 - 4.1. Concepte i objectius
 - 4.2. Vigilància Individual i col·lectiva
 - 4.3. Protocols de vigilància de la salut.
5. Promoció de la Salut
 - 5.1. Concepte de Promoció de la Salut. Ambients y comportaments saludables.
 - 5.2. Educació per a la salut.
 - 5.3. Àmbits per a la Promoció de la Salut. La Promoció de la Salut al Treball.
6. Epidemiología Laboral
 - 6.1. Conceptes bàsics. Tipus d'estudis epidemiològics.
 - 6.2. Mesures de la freqüència de malaltia.
 - 6.3. Mesures de associació.

3. Seguretat en el Treball

1. Tècniques analítiques de Seguretat
 - 1.1. La inspecció de seguretat. Definició i objectius. Metodologia i tipus d'inspecció.
 - 1.2. Investigació d'accidents. Definició i objectius. Metodologia. Tipus d'investigació d'accidents.
 - 1.3. Notificació d'accidents. Tipus. Registre i classificació d'accidents laborals. Índexs i anàlisi de sinistralitat. Normativa.
2. Tècniques operatives de Seguretat (I)
 - 2.1. Llocs de treball. Concepció arquitectònica. Condicions higièniques. Condicions de seguretat. Factors de confort ambiental. Normativa.

- 2.2. Normes de seguretat. Principis bàsics. Contingut e implantació. Procediments de treball.
- 2.3. Senyalització de seguretat i salut en el treball. Senyalització òptica, acústica, tàctil, gestual. Normativa.
- 2.4. Equips de treball. Principals riscos. Obligacions de l'empresari. Disposicions mínimes generals. Condicions generals d'utilització. Seguretat en màquines i ferramentes. Normativa.
- 2.5. Equips de protecció individual. Objectius, característiques, limitacions. Implantació a la empresa. Classificació dels EPI. Normativa.
- 3. Riscos específics
 - 3.1. Risc d'incendi. Conceptes bàsics. Mecanismes d'extinció. Tipus de foc. Efectes nocius del foc. Mesures de prevenció i de protecció. Normativa.
 - 3.2. Risc elèctric. Concepte i fisiopatologia. Factors de gravetat. Mesures de seguretat. Electricitat estàtica. Normativa.
 - 3.3. Pla d'Autoprotecció i Pla d'Emergència. Concepte i documentació. Normativa.

4. Contaminants laborals

- 1. Agents Químics
 - 1.1. El risc químic. Toxicocinètica.
 - 1.2. Classificació de contaminants químics.
 - 1.3. Avaluació del risc químic. Valors límit.
 - 1.4. Mesures preventives. Normativa.
- 2. Agents físics
 - 2.1. Soroll. Concepte. Aparell auditiu i audició. Efectes del soroll. Risc de pèrdua d'audició per exposició a soroll. Mesurament del soroll. Normativa. Mesures preventives.
 - 2.2. Vibracions. Definició. Efectes en l'organisme. Mesurament de les vibracions. Avaluació de l'exposició. Mesures preventives. Normativa
 - 2.3. Ambient tèrmic. Comportament de l'organisme humà enfront de l'ambient tèrmic. Avaluació de l'ambient tèrmic. Prevenció del risc de tensió tèrmica per calor. Prevenció del risc en ambients freds.
 - 2.4. Radiacions. Concepte i classificació. Radiacions ionitzants: riscos, mesures preventives. Radiacions no ionitzants: riscos, mesures preventives. Normativa
- 3. Agents biològics
 - 3.1. Risc biològic professional.
 - 3.2. Els agents biològics: concepte, classificació i definicions. La cadena epidemiològica.
 - 3.3. Classificació de nivells de risc. Avaluació del risc.
 - 3.4. Prevenció de riscos per exposició a agents biològics. Nivells de contenció. Normativa.

5. Ergonomia y Càrrega de Treball

- 1. Ergonomía
 - 1.1. Concepte
 - 1.2. Branques de l'ergonomia: Geomètrica, Ambiental y Temporal.
 - 1.3. Ergonomia de sistemes
- 2. Càrrega física:
 - 2.1. Concepte i tipus.
 - 2.2. Treball muscular. Treball estàtic i treball dinàmic.

- 2.3. Riscos derivats de:
 - 2.3.1. Postura de treball.
 - 2.3.2. Moviments repetitius.
 - 2.3.3. Manipulació manual de carrègues
- 2.4. Mesures preventives. Normativa.
- 3. Càrrega Mental
 - 3.1. Concepte. Càrrega Mental, Fatiga y Estrés.
 - 3.2. Factors de risc.
 - 3.3. Consecuencias de una càrrega mental inadecuada.
 - 3.4. Mesures de prevenció.

VOLUM DE TREBALL

ACTIVITAT	Hores	% Presencial
Classes teoricopràctiques	60,00	100
Assistència a esdeveniments i activitats externes	5,00	0
Elaboració de treballs en grup	10,00	0
Elaboració de treballs individuals	10,00	0
Estudi i treball autònom	30,00	0
Lectures de material complementari	10,00	0
Preparació d'activitats d'avaluació	10,00	0
Preparació de classes de teoria	5,00	0
Preparació de classes pràctiques i de problemes	5,00	0
Resolució de casos pràctics	5,00	0
TOTAL	150,00	

METODOLOGIA DOCENT

Per a l'adquisició de les competències plantejades la metodologia estarà basada en la preparació/estudi dels continguts per part dels/s'alumnes, l'assistència i aprofitament de les classes teoricopràctiques, l'elaboració de treballs individuals i en grup, l'assistència a tutories, l'assistència a activitats externes i la realització de proves escrites.

Estudi-preparació dels continguts: prèviament a l'assistència de les classes de tipus teòric els/s'alumnes hauran de realitzar distintes activitats com llegir determinats textos, preparar exposicions o generar algunes qüestions per a la reflexió sobre el material de cada sessió, per al millor aprofitament de les mateixes.

Classes teoricopràctiques: la metodologia que es va a utilitzar tractarà de fomentar la participació dels/s'estudiants així com la seua capacitat d'anàlisi, reflexió i discussió. En les classes de tipus teòric s'exposaran els continguts fonamentals dels temes. També es podran realitzar presentacions per part dels/s'alumnes. Igualment podran realitzar-se debats i plantejar qüestions sobre els temes tractats.

Preparació de treballs: Darrere de la realització de les activitats pràctiques els/les alumnes podran elaborar informes que entregaran al professor/a en la data prèviament acordada. Els criteris per a avaluar la qualitat dels informes seran específics per a cada pràctica. No obstant això, en tots els casos s'hauran de complir requisits bàsics tals com adequar-se als objectius de la pràctica, entregar-se en la data establida, tindre una estructura lògica i estar ben redactats.

Assistència a tutories: La tutoria és un instrument complementari a les sessions de classe que contribueix a millorar la qualitat de l'aprenentatge i té com a objectiu orientar i aclarir a l'alumne/a aquells aspectes de l'assignatura en els quals hi ha dubtes, a més d'ajudar a la preparació i supervisió per part del professor/a dels diferents treballs que són objecte d'avaluació.

Assistència a activitats externes: En funció de la disponibilitat i circumstàncies en cada curs acadèmic, s'estimularà i valorarà l'assistència dels/s'alumnes a activitats externes relacionades amb l'assignatura, com ara conferències, exposicions, centres de treball, etc.

Realització de proves escrites: per mitjà de la realització d'estes proves el/l'alumne/a haurà de demostrar que ha adquirit els coneixements i competències propis de la matèria

AVALUACIÓ

Tant el treball individual com el realitzat en equip realitzat pels/s'estudiants al llarg del curs serà avaluat en la seua relació amb l'adquisició de competències específiques i genèriques igual que en relació amb els coneixements propis de la matèria. L'equip docent, en funció de les circumstàncies acadèmiques, seleccionarà per a l'avaluació un o més dels instruments següents:

- **Prova final,** consistent en un examen. L'examen consistirà en una prova escrita en la que es poden combinar tant preguntes de caràcter objectiu, com a preguntes breus o de desenrotllament. Els continguts de les preguntes es poden relacionar amb les sessions teòriques, amb les sessions pràctiques i amb les activitats complementàries. Constituïx el 75% de la nota.

- **Avaluació contínua** de cada estudiant, basada en l'assistència regular i participació activa en les activitats presencials proposades, com ara les tutories, pràctiques individuals o grupals i altres activitats sol·licitades pel professorat centrades en les dinàmiques de classe, tot això prenent en consideració el grau d'implicació i esforç de l'alumnat en el procés d'ensenyança-aprenentatge i les habilitats i actituds mostrades durant el desenvolupament de dites. Constitueix el 25% de la nota. **L'avaluació contínua es considera no recuperable.**
- **En tot cas, serà requisit necessari** haver aprovat tant la prova final com la avaluació contínua per a prendre en consideració cada una de les parts. La nota mínima per a poder sumar ambdós parts de l'avaluació serà un 5 sobre 10 en cada una de les parts avaluades
- La detecció de plagi en un o més dels treballs a desenvolupar per l'alumne/a en l'assignatura suposarà un suspens en la matèria.

REFERÈNCIES

Bàsiques

- Calatayud A, Laborda R, Recalde D. Evaluación y control de riesgos laborales. Valencia: Tirant lo Blanch; 2006.
- Cortés Díaz J M. Técnicas de prevención de riesgos laborales. Madrid: Tébar; 2000.
- OIT. Enciclopedia de Salud y Seguridad en el Trabajo, Madrid: Ministerio de Trabajo y Asuntos Sociales; 2001 (www.insht.es)
- Ruiz-Frutos C, García AM, Delclòs J, Benavides FG, editores. Salud laboral: conceptos y técnicas para la prevención de riesgos laborales (3ª edición). Barcelona: Editorial Masson; 2007.

Complementàries

- Notas Técnicas de Prevención del Instituto Nacional de Seguridad e Higiene en el Trabajo. Disponibles en: www.insht.es
- Revistas profesionales relacionadas con la materia:
 - Seguridad y Salud en el Trabajo (www.insht.es)
 - Revista On Mutua (www.revista.ibermutuamur.es)
 - MC Salud Laboral (www.mc-mutual.com)
 - PorExperiencia (www.istas.net/pe/portada2009.asp)
- Revistas científicas relacionadas con la materia:
 - Archivos de Prevención de Riesgos Laborales (scielo.isciii.es)
 - Medicina y Seguridad del Trabajo (revistas.isciii.es)
- Instituciones de referencia relacionadas con la materia
 - Instituto Nacional de Seguridad e Higiene en el Trabajo (INSHT) www.insht.es
 - Dirección General de Salud Pública. Ministerio de Sanidad. www.msps.es/ciudadanos/saludAmbLaboral/home.htm

- Instituto Valenciano de Seguridad y Salud en el Trabajo
www.invassat.gva.es

